

2026–2030 жылдарға арналған Шығыс Қазақстан облысы Ұлан ауданы Қасым Қайсенов кенттік әкімдігі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жоспарын бекіту туралы

Шығыс Қазақстан облысы Ұлан ауданы мәслихатының 2026 жылғы 30 маусымдағы № 314 шешімі

Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 1-бабы 6-тармағының 15) тармақшасына және Қазақстан Республикасының "Жайылымдар туралы" Заңының 8-бабына сәйкес Ұлан аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. 2026–2030 жылдарға арналған Ұлан ауданы Қасым Қайсенов кенттік әкімдігі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жоспары бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Ұлан аудандық мәслихатының төрағасы

Г. Калиева

Бекітілген

Ұлан аудандық мәслихатының

2026 жылғы "30" маусым

№ 314 шешімімен

2026–2030 жылдарға арналған Ұлан ауданы Қасым Қайсенов кенті бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жоспары

2026–2030 жылдарға арналған Ұлан ауданы Қасым Қайсенов кенті бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жоспары "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, "Жайылымдар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 "Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15090 болып тіркелген), Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 3-3/332 "Жайылымдардың жалпы алаңына жүктеменің шекті жол берілетін нормасын бекіту туралы" бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11064 болып тіркелген), Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2024 жылғы 29 шілдедегі № 263 "Жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі үлгілік жоспарды бекіту туралы" бұйрығына (

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2024 жылғы 29 шілдеде № 34831 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

Жоспар мыналарды қамтиды:

1) Қасым Қайсенов кенті аумағындағы жайылымдардың жер санаттары бөлінісіндегі орналасу сызбасы (картасы), сондай-ақ жер учаскесіне құқық белгілейтін және сәйкестендіру құжаттары негізінде олардың меншік иелері мен жер пайдаланушылары туралы мәліметтер;

Қасым Қайсенов кенті Ұлан ауданының орталық бөлігінде таулы-дала, құрғақ дала аймағында орналасқан. Таулы-дала аймағы таулы шалғынды-дала, тау бөктеріндегі қоңыржай ылғалды дала және қоңыржай қуаң дала кіші аймақтарына бөлінеді. Климаты – қоңыржай қуаң, қоңыржай ыстық. Жауын-шашынның орташа жылдық мөлшері 360–390 мм. Ауаның ең төменгі температурасы -45°C , ең жоғарғы температурасы $+40^{\circ}\text{C}$. Орташа жылдық температура $+10^{\circ}\text{C}$. Салыстырмалы ылғалдылық 68 %. Негізінен оңтүстік-шығыс және солтүстік-батыс бағытындағы желдер басым, орташа жылдық жылдамдығы 2,7 м/сек.

Топырақ жамылғысы қара-қоңыр, таулы оңтүстік қара топырақ, кәдімгі қара топырақ, оңтүстік қара топырақ, шайылған және кәдімгі таулы қара топырақ түрлерінен тұрады.

Өсімдік жамылғысы боз-бетегелі-жусанды, боз-бетегелі әртүрлі шөпті, әртүрлі шөпті-астық тұқымдасты, жұмсақ сабақты және бұталы-шымды астық тұқымдасты әртүрлі шөптесін өсімдіктерден құралған.

Тұрақты қар жамылғысы қараша айының ортасында қалыптасып, сәуір айының бірінші онкүндігінде ериді. Аязсыз кезеңнің ұзақтығы 130–150 күнді құрайды.

Гидрографиялық желісі Ертіс өзені алабына жатады. Ірі өзендеріне Қараөзек өзені, сондай-ақ өзге де көптеген өзендер мен жылғалар кіреді.

Қасым Қайсенов кенті Ұлан ауданының аудандық орталығы болып табылады.

Қасым Қайсенов кентінің жалпы аумағы 919,3 гектарды құрайды, оның ішінде: егістік – 88,7 гектар, жайылым – 145,4 гектар, шабындық – 51,2 гектар.

Жер санаттары бойынша:

елді мекендер жері – 368,2 гектар;

өнеркәсіп, көлік, байланыс, ғарыш қызметі қажеттіліктеріне арналған, қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік және өзге де ауыл шаруашылығы мақсатына жатпайтын жерлер – 551,1 гектар.

1-қосымша
2026–2030 жылдарға арналған
Ұлан
ауданы Қасым Қайсенов кенті
бойынша жайылымдарды
басқару
және оларды пайдалану
жоспарына

1-кесте. Ұлан ауданы Қасым Қайсенов кентінің жер санаттары бойынша жайылымдардың бөлінуі, мың гектар

2-кесте. Елді мекендегі жайылымдардың бөлінуі, мың гектар

[illegible]

1	Қасым Қайсенов кенті	636230100	Қасым Қайсенов кенті	0,319		0,319				
Барлығы				0,319		0,319				

3-кесте. Жайылымдардың бөлінуі

№ р/н	Ауылдық округ атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер классификаторы коды	Елді мекеннің атауы	Ауыл шаруашылығы жануарлары үшін қажетті жайылым алаңы, мың гектар				Қоғамдық жайылымдар алаңы, мың гектар	Қашықтық (маусымдық) жайылымдар алаңы, мың гектар
				Ірі қара мал	Ұсақ мүйізді мал	Жылқы малы	Түйе малы		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Қасым Қайсенов кенті	636230100	Қасым Қайсенов кенті	1,225	0,339	0,772	-	0,319	-

Қасым Қайсенов кенті бойынша барлығы 350 бас ірі қара мал, оның ішінде 220 бас сауын сиыр, 377 бас ұсақ мүйізді мал және 143 бас жылқы тіркелген (5-кесте).

4-кесте. Ауылдық округ бойынша мал басының жалпы саны.

	қолда бар мал басы			
	ІҚМ		ҰММ	Жылқы малы
	барлығы	оның ішінде сауын сиырлар		
Қасым Қайсенов кенті бойынша барлығы, оның ішінде:	350	220	377	143
халық саны	350	220	377	143

Округ бойынша жайылымдарға қажеттілік есебі Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 3-3/332 "Жайылымдардың жалпы алаңына жүктеменің шекті жол берілетін нормасын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес, округтің орналасқан табиғи аймағы мен жайылым түрлері ескеріле отырып, қолда бар мал басына негізделіп жүргізілді. Жүктеме нормасы ірі қара малға – 4,5 га/бас, ұсақ мүйізді малға – 0,9 га/бас, жылқыға – 5,4 га/бас болып белгіленген.

"Жайылымдар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабына сәйкес, Қасым Қайсенов кенті халқының ауыл шаруашылығы жануарларының аналық (сауын) басын ұстау қажеттіліктерін қамтамасыз ету мақсатында жайылымдарға деген қажеттілік 770 гектарды құрайды (6-кесте). Елді мекен аумағындағы қолда бар жайылым алқабы 319 гектар болғандықтан, жайылым тапшылығы бар.

5-кесте. Сауын сиырлар үшін жайылымдарға қажеттілікті есептеу.

№	Ауылдық округ	Жайылымдар алаңы, (га)	Сауын сиырлардың саны (бас)	1 басқа арналған жайылым қажеттілік нормасы, (га)	жайылымдарға қажеттілік, (га)	Тапшылық, (га)
1	Қасым Қайсенов кенті	145	220	3,5	770	есть

Елді мекендер жерлері құрылымында ауыл шаруашылығы алқаптары 485,3 гектарды құрайды, оның ішінде халықтың қажеттіліктері үшін арналған жайылымдар 319 гектарды құрайды.

Қасым Қайсенов кенті бойынша жергілікті халықтың мал басы: ірі қара мал – 350 бас, ұсақ мүйізді мал – 377 бас, жылқы – 143 бас (7-кесте).

6-кесте. Жеке қосалқы шаруашылықтағы мал үшін жайылымдарға қажеттілікті есептеу.

Округтің атауы	Елді мекендерге бекітілген жерлер	оның ішінде халықтың қажеттіліктері үшін жайылымдық алқаптар	Халықтағы ауыл шаруашылығы жануарларының түрлері бойынша мал басының саны	оның ішінде		1 басқа шаққандағы орташа жүктеме, га	Жайылымда бағылатын малға нормативтерге сәйкес жайылымға қажеттілік	Жайылымда бағылатын малға арналған қосымша жайылым қажеттілігі	Бос жайылым учаскелері есебінен қажеттілікті өтеу
				қорада (қолда) бағылатын мал басы	жайылымда бағылатын мал басы				
Қасым Қайсенов кенті	919,3	319					2336	2017	пастбища дополнительно требуются
Мал басы : (ІҚМ)			350	0	350	3,5	1225		
ҰММ			377	0	377	0,9	339		
Жылқы малы			143	0	143	5,4	772		

Округ бойынша халықтың жайылымда бағылатын мал басына арналған жайылымдарға деген қажеттілік есебі нәтижесіне сәйкес қосымша жайылымдар талап етіледі, жайылым тапшылығы бар.

9-кесте. Қажетті қосымша жайылымдар.

№ р/н	Босалқы жерлер есебінен талап етілетін қосымша жайылымдар, мың гектар	Қосымша берілетін жайылымдар	
		Жайылым пайдаланушыларға жер	Халықтың жеке қосалқы шаруашылығындағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю қажеттіліктерін қанағаттандыру

[illegible]

[illegible]

41	636230100	Қасым Қайсенов кенті	жеке тұлға		Шалусбаев Еркебулан	2	5		
42	636230100	Қасым Қайсенов кенті	жеке тұлға		Кабынаби Еркінгул	15	24	2	
	Барлығы:					350	377	143	

2-кесте. Ауыл шаруашылығы жануарларының түрлері мен жас-жыныстық топтары бойынша құрылған табындардың, отарлардың және табындардың саны туралы деректер

№ р/н	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуіші бойынша кенттің, ауылдың, ауылдық округтің коды	Кенттің, ауылдың, ауылдық округтің атауы	Табындар, отарлар, табындар саны				
			Ірі қара мал				
			барлығы	оның ішінде			
				бұқалар	сиырлар	құнажындар	бұқалар
1	2	3	4	5	6	7	8
1	636230100	Қасым Қайсенов кенті	105		90	15	
	Барлығы:		105		90	15	

Кестенің жалғасы

Табындар, отарлар, табындар саны									
Ұсақ мал				Жылқылар			Түйелер		
барлығы	оның ішінде			барлығы	оның ішінде		барлығы	оның ішінде	
	қойлар мен ешкілер	ж а с жануарлар (жас ешкілер, ешкілер)	ж а с жануарлар (қошқарлар, лақтар)		айғырлар, биелер	ж а с жануарлар		түйелер	ж а с жануарлар
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

3-кесте. Алыс жайылымдарда жайылатын мал саны туралы ақпарат

№ р/н	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуіші бойынша кенттің,	Кенттің, ауылдың ,	Мал саны, бас							
			Ірі қара мал		Ұсақ мал		Жылқылар		Түйелер	
				ауыл шаруашылығы		ауыл шаруашылығы		ауыл шаруашылығы		ауыл шаруашылығы

	ауылдың , ауылдық округтің коды	ауылдық округтің атауы	жеке шаруашылық	өндірушілері	жеке шаруашылық	өндірушілері	жеке шаруашылық	өндірушілері	жеке шаруашылық	өндірушілері
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	636230100	Қасым Қайсенов кенті	200	-	120	-	100	-	-	-
	Барлығы :		200	-	120	-	100	-	-	-

Қорытынды

Ауыл шаруашылығы алқаптарын пайдалану кезінде табиғи және егілген жайылымдардың жем-шөптік сапасының нашарлауына және шөп өнімділігінің төмендеуіне жол бермеу мақсатында жайылым айналымын сақтау қажет, бұл жем-шөп базасының жағдайын жақсартуға мүмкіндік береді.

Жайылым айналымы – бұл жайылымдарды пайдалану және оларды күтіп-баптау жүйесі, онда белгілі бір тәртіппен (маусым ішінде, бір жылдан кейін немесе бірнеше жыл сайын) оларды пайдалану мерзімдері мен тәсілдері өзгеріп отырады. Осы мақсатта жайылымды кезектестіріп пайдалану, шөп шабу мен мал жаюды алмастыру, сондай-ақ жайылымға демалыс беру жүзеге асырылады.

Алайда Қасым Қайсенов кенті аумағында мал жаюға арналған жайылымдардың жеткіліксіз болуына байланысты жайылым айналымын енгізу орынсыз болып табылады.

Жеке қосалқы шаруашылықтағы малды жаю жақын орналасқан ауылдық округтердің аумағында жүзеге асырылады.